

Lietuvos keliautojų sąjunga
KTU žygeivių klubas "Ažuolas"

3 s.k. kalnų žygio Centr. Kaukaze, Digorijoje

2006 m. rugpjūčio 09-22 d.

ATASKAITA

Vladikavkazas - gyvenvietė Achsau – upė Belag-don – led. Piet. Belag – led. Šiaur. Belag – per. Šiaur. Belag (2A, 3650 m.) – l. Aichva – l. Šiaur. Galdor – per. Vak. Galdor (2B, 3750 m.) – led. Piet. Galdor – upė Charies – upė Ors-don – led. Dopach – per. Soldat (1A – 1B , 3630 m.) – per. Rcivaški (1B, 3630) – led. Ryt. Rcivaški - upė Rcivaški – gyv. Aukštutinė Balkarija – Nalčikas

Vadovas: Vaidotas Pečkys
El. paštas: vaidotas@azuolas.org
Maršrutinės knygelės nr: V-06-15

Komanda ant Vak. Galdor perėjios (2B, 3750 m.).

Grupės sudėtis:

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Patirtis	Gimimo metai	Kontaktai
1.	Vaidotas Pečkys	Vadovas	Tianšanis, 3 s.k. (D) Pamyras, 5 s.k. (D) Tian Šanis, Akširakas, 4 s.k. (D)	1981	vaidotas@azuolas.org
2.	Marius Rumpis	Fotografas nr. 1	Altajus 3 s.k., (D) Pamyras, 5 s.k. (D)	1976	marum@soften.ktu.lt
3.	Dovilė Bertašiūtė	Maistininkė	Fanai, 3 s.k. (D)	1985	dovile@azuolas.org
4.	Dovilė Naruškevičiūtė	Medikė	Naujokė	1983	dove12@gmail.lt
5.	Darius Styra	Finansininkas – transportininkas	Naujokas	1979	dariusstyra@gmail.com
6.	Saulius Lipinskas	Remontininkas	Naujokas	1981	sdl@osf.su.lt
7.	Arūnas Brazinskas	Fotografas nr. 2	Naujokas	1976	arasbr@gmail.com

Maršruto grafikas:

Data	Atkarpa	Atstumas nueitas pēšciomis, km
2006.08.09	Vladikavkazas – gyv. Achsau	2.1
2006.08.10	gyv. Achsau – upē Belag-don – „Krasnaja Poliana“	7.57
2006.08.11	„Krasnaja Poliana“ - led. Piet. Belag – led. Šiaur. Belag pradžia	5.1
2006.08.12	led. Šiaur. Belag pradžia - per. Šiaur. Belag (2A, 3650 m.) – led. Aichva	2.3
2006.08.13	led. Aichva – led. Šiaur. Galdor	2.5
2006.08.14	Led. Šiaur. Galdor	1.5
2006.08.15	Led. Šiaur. Galdor - per. Vak. Galdor (2B, 3750 m.) - led. Piet. Galdor	2.5
2006.08.16	Chares upē („Zabroskēs“ paēmimas)	2.6
2006.08.17	Chares upē – Ors-don upē	6.16
2006.08.18	Ors-don upē - led. Dopach – per. Soldat (1A – 1B , 3630 m.)	5.6
2006.08.19	Led. Piet. Sukan	1.9
2006.08.20	Led. Piet Sukan - per. Rcivaški (1B, 3630 m.) – led. Ryt. Rcivaški	3.6
2006.08.21	led. Ryt. Rcivaški - upē Rcivaški	8.1
2006.08.22	upē Rcivaški – gyv. Aukštutinē Balkarija	7.2
		Viso: 56.63

Ižanga

Pagrindinė žygio idėja buvo suformuoti naujokų grupę, kur 2-3 žmonės būtų patyrę ir galėtų naujokams vadovauti. Ši idėja neabejotinai įtakojo kalnus ir rajoną, kur galėjo būti prarastas žygis. Pirmiausia, kalnų rajonas turėtų būti lengvai ir pigiai pasiekiamas, palyginus nesudėtingas, bei kiek įmanoma rečiau lankomas alpinistų ir kalnų turistų. Dėl pasiekiamumo Kaukazas neturi lygių. Patį rajoną išsirinkti buvo sudėtingiau. Digorija dėl Šiaur. Osetijoje esančios nestabilios padėties šiuo metu rečiau lankoma alpinistų ir kalnų turistų. Jie čia įleidžiami, tačiau ilgai užtrunka pasienio leidimų išdavimas – 1-2 mėn.. Iš praeitų metų ataskaitų žinojome, kad čia lankosi Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos turistai. Taip pat turėjome žinių apie vienos baltarusų grupės ketinimus ten apsilankyti šiais metais. Dar vėliau sužinojome, kad vasaros pradžioje ten lankėsi latvių grupė.

Dokumentų forminimas

Mūsų sugalvotam maršrutui įveikti buvo reikalinga šūsnių dokumentų: registracija Vladikavkaze, registracija ПСО, leidimai į Šiaurės Osetijos ir Kabardino-Balkarijos pasienio zonas, leidimo į Kabardino-Balkarijos aukštikalnių draustinį.

Leidimus į Kabardino-Balkarijos pasienio zoną gavome per A. Jucevičių, kuris tuo metu kaip tik tvarkė formalumus su turizmo Bezingi rajone.

Leidimų į Kabardino-Balkarijos aukštikalnių draustinį nedarėm, nes ten ketinome būti žygio pabaigoje, labai trumpai, prie pat ribos ir pagal atskaitas leidimų ten niekas neprašydavo. Vistik, kaip paaiškėjo kelionės metu, leidimų mūsų klausė ten sutiktas jėgeris. Bet neprašė parodyti. Sako grįžtančių iš maršruto grupių netikrina.

Su Šiaurės Osetija buvo daug sudėtingiau. Į Kaukazo regioną pats važiuavau pirmą kartą, be to, žinojau, kad dėl nestabilios regiono padėties bendravimas per atstumą iš Lietuvos su valdiškom įstaigom yra komplikuoatas. Tad nusprendėm ieškoti vietinio žmogaus, kuris tuo galėtų pasirūpinti. Poroje rusiškų ataskaitų radau geras rekomendacijas apie Ruslaną Dzodzijevą.

Birželio antroje pusėje susisiekiu su juo dėl registracijos, pasienio leidimų, registracijos ПСО, transporto iki Achsau ir „zabroskės“ užvežimo iki alplagerio „Digorija“. Jis žadėjo viskuo pasirūpinti. Kainos pas jį nėra iš mažiausių. Už registraciją ПСО visai grupei prašė 500 RUB, už transportą Vladikavkaz – Achsau – 3000 RUB, užmetimas – 1000 RUB, pasienio leidimai – 150 RUB už kiekvieną.

Viską, kas priklauso tik nuo jo, jis atliko kaip buvo žadėjęs. Bet su registracija ir pasienio leidimais, kuriuos tvarko valdiškos įstaigos turėjome didelių problemų. Išvažiudami iš Lietuvos dar neturėjome visų reikalingų dokumentų. Pirmą dieną mums atvykus į Vladikavkazą mūsų niekas neužregistravo. Buvo motyvuojama, kad reistracijai reikalingas ФСБ leidimas. Registraciją pažadėjo padaryti rytoj. Pernakvojome Ruslano tėvo rančioje, esančioje netoli miesto. Rytoj iš ryto jau ir be ФСБ žinios registraciją gavome. Tą patį rytą iš ФСБ, kur turėjome gauti pasienio leidimus, teigiamo atsakymo nesulaukėme, nors jau mėnesį gyvenome pažadais, kad šiuos leidimus gausime „rytoj iš ryto“. Gauti leidimus praradome viltį. Gaišome laiką Vladikavkaze, kai tuo pačiu metu jau turėjome būti kalnuose. Arba reikėjo rizikuoti ir eiti į pasienio zoną be leidimų arba važiuoti į Bezingi rajoną, ten greitai susiplanuoti maršrutą ir jį praeiti. Pasirinkome pirmąjį variantą – aplankyti rajoną vengiant pasieniečių. Lietuvoje planuotą maršrutą teko trumpinti trečdaliu, atsisakant pirmų 2A ir 1A perėjų, į kurias kopiant tektų eiti per pasienio zonos postą. Likusią dalį palikome tokia, kokia ir buvo planuota. Maršruto pradžia pasirinkome Belag-don'o slėnį, kuriame pasienio posto nėra. Dėl šio maršruto apkarpymo, žygio metu kartais dirbtinai turėjome mažinti tempą.

Prisimenant momentą, kad negavome leidimų į pasienio zoną, galima pabandyti atspėti to priežastis. Pirmiausia kaip tik prieš mums atvykstant į Vladikavkazą, iš ФCB centro Maskvoje buvo gautas įsakymas sugriežtinti žmonių judėjimą pasienio zonoje. Be to, mes kaip Lietuvos piliečiai ten buvome laikomi kaip užsieniečiai. Rusams, baltarusiams, net ukrainiečiams buvo taikoma paprastenė pasienio leidimų formavimo tvarka. Bet vistiek, mano galva svarbiausia priežastis, buvo tai, kad mūsų maršrutas tęsėsi per dvi sritis – pradžia Šiaurės Osetijoje, pabaiga Kabardino-Balkarijoje. Vėliau iš vietinių išgirdome, kad kertant posto ribą pasienio zonoje buvo fiksuojama ne tik laikas įėjimo į šią zoną, bet ir numatomo grįžimo data. Nesilaikymas grįžimo datos grėšė nemalonumais. Tad faktas, kad mes įeisime į pasienio zoną, be grįžimo datos jiems atrodo nepriimtina. Apie tai mums garsiai niekas nesakė. Tai žinant iš anksto buvo galima koreguoti maršrutą.

Fizinis ir techninis pasiruošimas

Ruošiantis žygiui man teko atsakina užduotis - kalnams paruošti ten nebuvusius žmones. Žygyje turėjo dalyvauti net keturi nauji žmones iš septynių. O viena mergina kalnuose buvusi vieną kartą. Treniruotes pradėjome balandžio mėnesio pabaigoje. Ištvermės treniruotes – krosą - darėme pora kartų per savaitę. Savaitgaliais organizuodavome arba žygelius Lietuvoje arba kalnų technikos treniruotes ant stataus šlaito, tilto ar tiesiog miške tarp medžių įsirengę trasas. Tai pasiteisino. Žygio metu nebuvo jokių problemų dėl ištvermės. Nors kartais ir trūko kalnų technikos įgūdžių ir patirties, bet padedant labiau patyrusiems draugams šios problemos buvo sėkmingai išspręstos.

Finansai

Kelionės išlaidos kiekvienam dalyviui (litas):

1	Maskva-Vladikavkazas	117.7143
2	Vilnius-Maskva	115.1
3	Rusijos viza	160
4	Baltarusijos viza	35
5	Draudimas Rusijoje	91.2
6	Vladikavkazas-Maskva	181.0666
7	Maskva-Vilnius	117
8	Maistas	131.11
9	Rusijoje	299.5031
10	Kaunas-Vilnius-Kaunas	20.8
	Viso	1268.494

Į išlaidas Rusijoje įeina maistas traukinyje, bendri pirkiniai, prisitraukimas iki kalnų, „zabroskė“, registracijos, leidimai ir t.t..

Žygio aprašymas

2006 rugpjūčio 9 d. (Vladikavkazas - Achsau)

Jau antra dieną kaip dėl formalumų gaištame laiką Vladikavkaze. Galų gale gauname registraciją. Bet turėsime apsieiti be pasienio leidimų.

Su registracija grįžtam iš Vladikavkazo į Ruslano tėvo rančą, kraunamės daiktus į kuprines, kuprines į autobusiuką ir pajudame link Achsau. Iki jo 3 val. kelio. Achsau pasiekiam jau sutemus. Čia išlipa dalis grupės, o mes su Dariumi dar vežam iki alplagerio „zabroskę“. Grįždami nuo alplagerio išlipame toje pačioje vietoje. Su likusia grupės dalimi susitikom 45 min. aukščiau gyvenvietės, ant Belag-dono kranto.

2006 rugpjūčio 10 d. (gyv. Achsau – upė Belag-don – „Krasnaja Poliana“)

Išėjimas: 9.00 val.
Pietūs: 12.20 – 14.20 val. (m.)
Nakvynė: 17.30 val.

Šiandien – pirma diena kalnuose. Ryte buvo apsiniaukę, gavom truputį lietaus. Bet dieną nelijo. Orientavomės tik pagal kairėje upės pusėje* einantį takelį, nes visi orientyrai buvo pasislėpę debesyse. Aš iš stovyklos išėjau truputį vėliau. Palipau keliasdešimt metrų žemyn, kad mobilusis telefonas „pagautų“ tinklą. 9 val. su Ruslanu buvom susitarę susiskambinti – gal jam dar pavyko gauti leidimus į pasienio zoną. Leidimų negavom. Susitaikiau su ta mintimi. Teks gyventi be jų. Per pietus praradom šiek tiek laiko virš viršutinio košo. Klaidingai nusprendėm keltis per upę į kitą krantą, nes pasirodė kad takelis kairiajame pasibaigia. Vienoje vietoje radome per upę permestas kopėčias. Bet vėliau persigalvojom, pagrižom į upės kitą krantą ir palipę viršun radom takelį, kurį buvome pametę. Takelis iki pat „krasnaja poliana“ gerai matomas.

Nakčiai apsistojome nakvynės vietoje „krasnaja poliana“. Labai graži vieta – aplink „gėlynas“, už nugaros krioklys. Visai vakarop iš debesų šiek tiek išlindo krioklys ir viršūnės greta jo.

2006 rugpjūčio 11 d. („Krasnaja Poliana“ - led. Piet. Belag - led. Šiaur. Belag pradžia)

Išėjimas: 08.05 val.
Pietūs: 12.30 – 13.40 val.
Nakvynė: 18.50

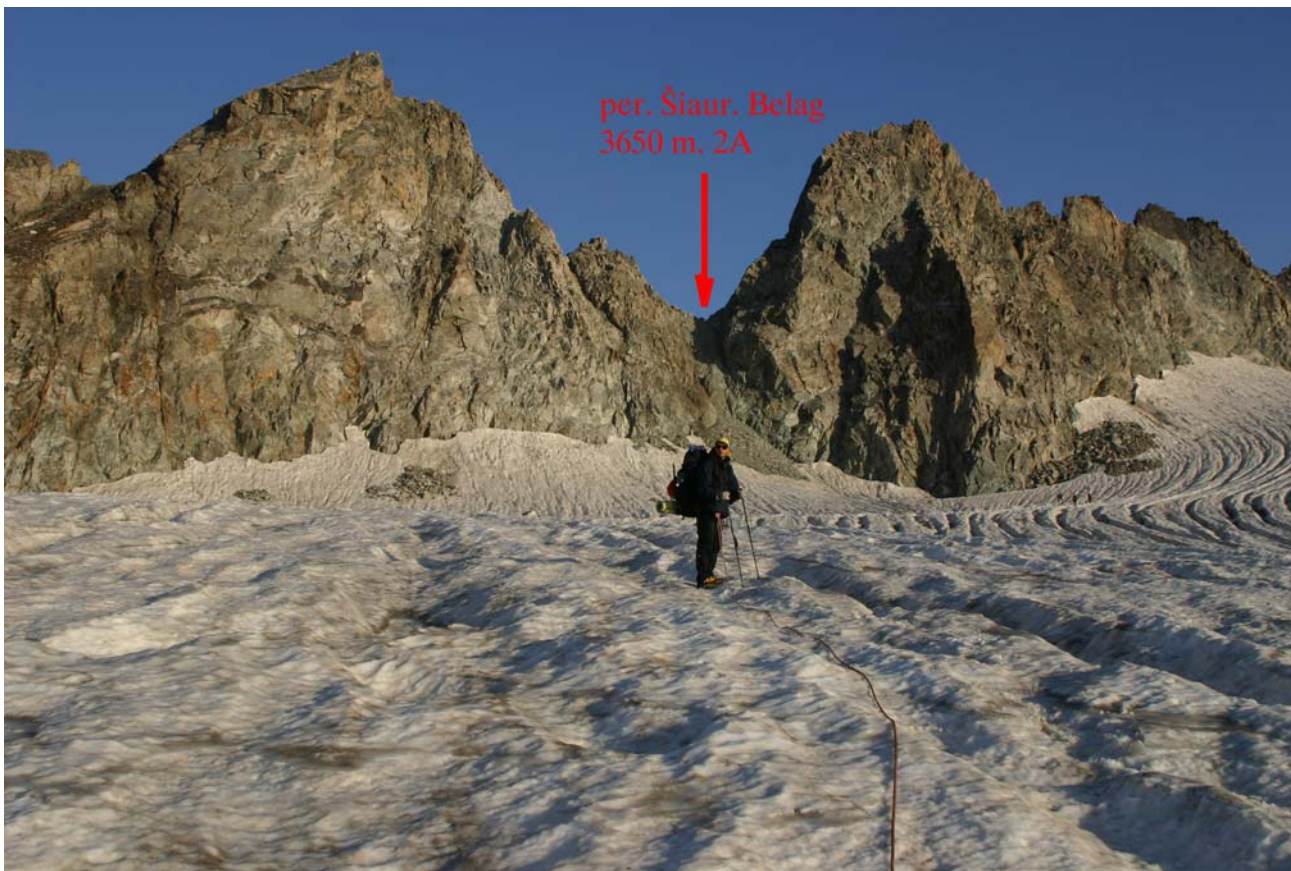
Šiandien rytinis dangus giedras po vakar dienos lynojimo. Pagaliau turėjome progą pasigrožėti kriokliais. Giedras oras išsilaikė visą dieną. Pajudėję iš nakvynės vietos kylam kairiuoju Belag-don'o krantu. Po 20 min. pasiekiam krioklį. Jį apeiname iš kairės pusės. Pakilimas nesudėtingas. Netrukus pasiekiam nakvynę „siemi bratjev“. Ją žymi išpūdingai sukritę dižiuliai 7 akmenys. Nuo čia į Šiaur. Belag perėją yra trejetas kelių. Mes pasirinkome kelią einantį pirmiausia kairiu Piet. Belag ledyno kraštu, vėliau persivečia per neaukštą gūbrį, per kurį jungiasi Šiaur. ir Piet Belag ledynai ir toliau driekiasi Piet. Belago ledynu. Ko gero paprastesnis kelias yra nuo „siemi bratjev“ kilti kairiau gūbrio, statoku moreniniu šlaitu, pakilti ant terasos ir vėliau paprastai pasiekti Piet. Belago liežuvį. Šiuo atveju išvengiama aukščio praradimo persiverčiant per minėtą gūbrį skiriantį Piet. ir Šiaur. Belago ledynus. Kita vertus, mes turėjome norą iš arčiau pamatyti Aichvos viršūnę, Centrinę Belago ir Kerdino perėjas, tad pasirinkome nežymiai sunkesnę kelią. Ledynų tądien nepasiekėme,

nakvojome persivertę per kačik minęta gūbrį, radę ledyno suformuotą aikštelę tarp morenos. Ledynai stipriai nutirpę ir neatitiko žemėlapyje pažymėtos informacijos. Už 20 min. kelio nuo nakvynės vietos matėsi Šiaur. Belago plokščias ledyno liežuvis. Taip pat aiškiai buvo matoma Šiaur. Belago (2A, 3650 m.) perėja – pati žemiausia vieta dantytoje ir gana vienodo aukščio keteroje. Jaučiamas aukščio poveikis – sulėtėjus reakcija ir nedidelis apsvaigimas. Nors galvos skausmais niekas nesiskundžia. Vakar ir šiandien pakilome po kilometrą viršun. Organizmas akliamtizuoja.

2006 rugpjūčio 12 d. (led. Šiaur. Belag pradžia - per. Šiaur. Belag (2A, 3650 m.) - led. Aichva)

Pusryčiai: 04.00 - 08.04 val.
Pietūs: 12.30 – 13.40 val.
Nakvynė: 18.50

Keliamės labai anksti. Šiandienos planuose Šiaur. Belago (2A) perėja. Keturiems žmonėms iš septynių tai bus pirmoji perėja. Tad kopimas užtruks. Sniego ant perėjos nesimato. Ši perėja ataskaitose įvertinta 2A sudėtingumo kategorija. Labiausia dėl to, kad ant jos ankščiau būdavo likę sniego. Ryte patekėjus saulei ši perėja apšviečiama pirmiausia ir tirpstantis ledas, bei byrantys akmenys žymiai apsunkindavo perėjos įveikimą. Norint sėkmingai įveikti perėją iš stovyklos reikėdavo išeiti dar sutemus, kad tik tik švintant jau būti ant perėjos. Dabar dingus krentančių akmenų dėl tirpstančio sniego pavojui ženkliai palengvėjo kopimas, galbūt net 2A kategorija gali kelti abejonių.

Šiaur. Belag perėja iš rytinės pusės.

Išėję iš stovyklos per 15 min. pasiekiame Šiaur. Belago ledyno liežuvį. Ten dedamės kates, rišamės ryšiais ir ledynu kylame iki pačio pakilimo į perėją. Ledynas vietomis padengtas plonu sniego sluoksniu. Plyšių nesimato. Be didesnių sunkumų pasiekėme paskutinį pakilimą į perėją. Kairiau perėjos kuluaro suformavom aikštelę apsaugotą nuo krintančių akmenų. Pakabinom turėklą iki perėjos kuluaro pradžios. Perėjos kuluaras siauras, pilnas gyvų akmenų, tad vienu metu juo gali lipti tik vienam žmogui. Iki perėjos balno viršaus užteko pakabinti vieną virvės. Viršuje visa komanda sulipo 11.00 val.. Radome vakar dieną paliktą grupės iš Maskvos „МИТХТ” raštelį. Nuo perėjos atsiveria puiki panorama į Vak. (2A) ir Ryt. (2B) Galdor perėjas. Aiškiai matomos pakilimo į jas trajektorijos.

Nusileidimą pradėjome tik 13.00 val. Ieškodami patogesnio nusileidimo uoline siena pakabinom turėklą palei uolas dešinėn. Ten radom kažkurios grupės anksčiau paliktą kilpą. Ja pasinaudami sumontavom diulferį tiesiai žemyn uolų siena. Pasiekti moreną užteko vienos virvės. Tolimesnė morena gana stati ir dar gyva, leidimasis komplikuoatas. Pietus valgome jau nusileidę nuo jos.

Nusileidimas nuo Šiaur. Belag perėjos. Vakarinė pusė.

Leidžiantis toliau turėjome pora pasirinkimų – tiesiog Aichvos ledynu žemyn arba persivertus per nediduką pusapvalį gūbrį, į kurį remiasi dešinys Aichvos ledyno bortas, tiesiog morena leistis žemyn. Ataskaitose buvo rekomenduojamas būtent pastarasis variantas. Reikia pastebėti, kad šis variantas buvo sudėtingas dėl labai stačios morenos. Pats tokią aukštą ir stačią moreną kuria teko lipti mačiau pirmą kartą. Per pora valandų pasiekėme šios morenos apačioje esantį cirką. Temstant teko stoti nakvynei gana pavojingoj vietoj – aplink morenos šlaitai. Turint dar laiko, geriausia 1 val. pasileisti dar žemiau iki žolės.

2006 rugpjūčio 13 d. (led. Aichva - led. Šiaur. Galdor)

Pusryčiai: 06.20 – 08.20 val.

Nakvynė: 13.00 val.

Šiandienos užduotis – kuo arčiau prisitraukti prie Vak. Galdor (2B) perėjos. Oro sąlygos puikios. Ėjimo nusimato nedaug, todėl neskubam. Per 45 min. pasiekiamė 3000 m. aukštyje esančią žemėlapiuose pažymėtą nakvynės vietą. Iš čia atsiveria puikus vaizdas į nuo Aichvos ledyno ištekančios upės krioklį. Čia šį upelį ir kertame. Nusileidžiame iki žemiausio 2972 m. virš jūros lygio tašką ir toliau palei iš rytinės Galdor ledyno dalies ištekančią upę vėl kylame viršun. Šiandienos tikslas – užkilti ant vakarių ir rytinių Galdor ledyno cirkus skiriančio uolinio gūbrio. Kylant viršun morena stambėja. Užlipome ant terasos prieš paskutinį pakilimą ant uolinio gūbrio. Nuo čia viršun galima lipti kairiau stačia stambia morena arba dešiniau snieginiu liežuvium. Tarp mūsų buvo daug naujokų, tad treniruotės dėlei nusprendėm lipti viršun snieginium liežuvium su katėmis ir ryšiais. Po 45 min. buvome viršuje. Čia 13 val. lygesnėje vietoje ant morenos užpildo ledyno suradome nakvynės vietą, papietavom ir pastatėm palapines.

Su nerimu vis žvelgiau į rytojaus maršrutą. Pagal ataskaitas esama dviejų kelių link perėjos – palei kairį ledyno Galdor šlaitą ir iš dešinės uoliniam gūbriui viduryje Galdor ledyno vakarinio cirko. Pirmasis variantas paprastesnis dėl mažiau plyšių, bet sudėtingesnis dėl didelio akmenų pavojaus. Apie antrąjį variantą buvau skaitęs tik senuose aprašymuose. Jis saugesnis akmenų kritimo atžvilgiu, bet dabar žvelgiant iš apačios jis atrodo sunkiai praeinamas dėl milžiniškų plyšių toje dalyje. Šita dalim praėjimo ledynu aš nemačiau. Be to maršruto paskutinėje dalyje turėtume praėjimą dar ir stačia uola. Tad nors ir esant dideliu akmenų pavojui man priimtinesnis atrodė pirmasis variantas. Ankstyvas išėjimas į maršrutą šį pavojų sumažintų.

Likusį dienos laiką skyrėmė treniruotėms ant netoliese rasto sniegu padengto šlaito – ėjimas ryšiais su pakaitine sauga, stabdymas su ledkirčiu. Ledsriegio – „samosbroso“ įsukimas. Tik vos prieš sutemas grįžome į stovyklą.

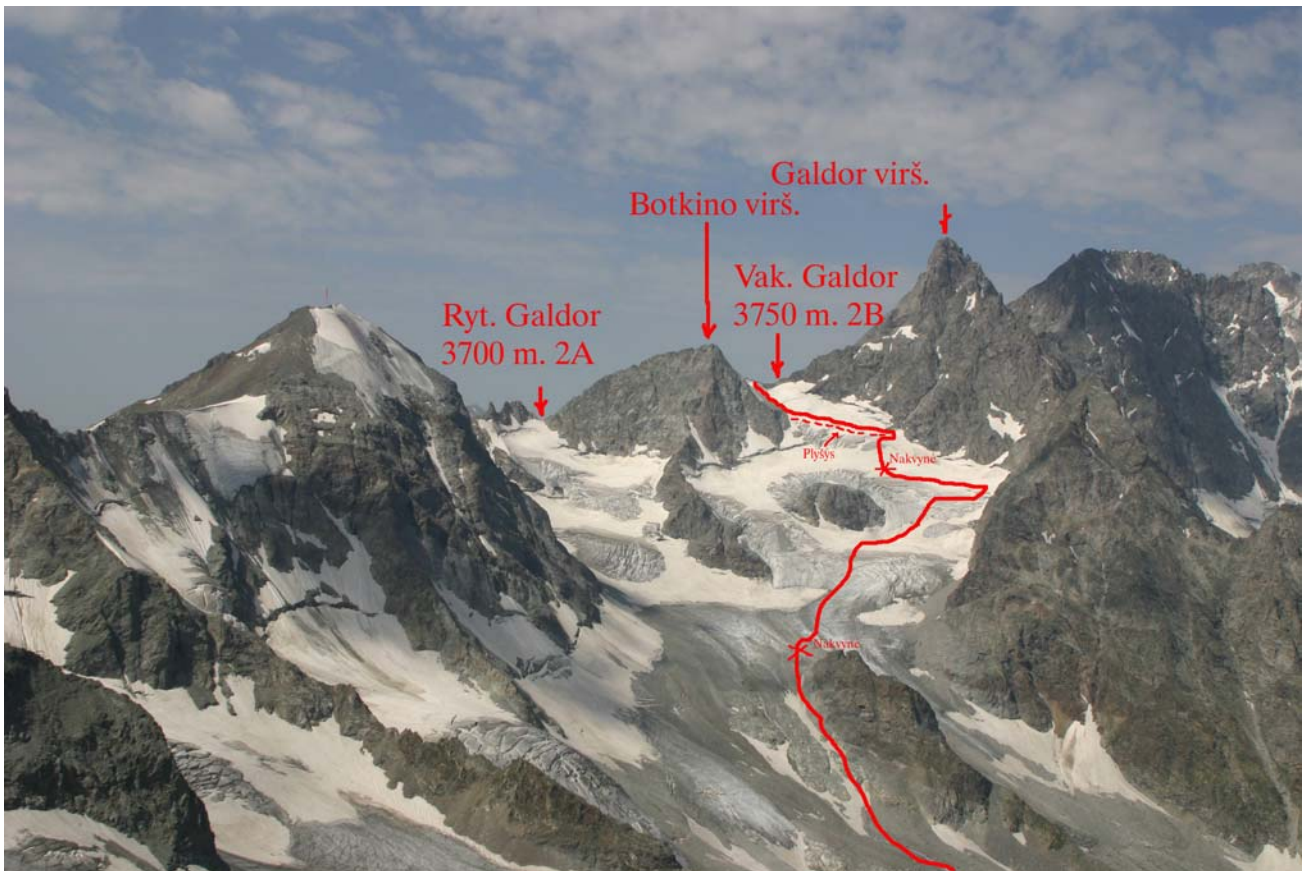
Pavalgėmė ir griuvome miegoti. Rytojaus planuose 2B perėjos šturmas.

2006 rugpjūčio 14 d. (led. Šiaur. Galdor)

Pusryčiai: 04.00 – 06.30 val.

Nakvynė: 14.30 val.

Ryte kėlėmė labai anksti norėdami pajudėti maršrutu tik tik švintant. Išėjimas nevyko taip sparčiai kaip norėtūsi – užtruko apraišų, kačių užsirišimas, susirišimas į ryšius. Ryšiais nuo nakvynės vietą atviru, tik vietomis užsnigtu ledynu per 20 min. pasiekėmė pirmą statų pakilimą. Pakilimas – atviras ledynas, pradžioje visiškai be plyšių, vėliau supleišėjęs dideliais skersiniais plyšiais. Pakilimas išties status, vietomis tenka panaudoti priekinius kačių dantis. Ledyno terasą pasiekėmė apsieidami be virvių kabinimo. Iki sekančio pakilimo ryšiais ėjome jau uždaru ledynu. Čia pakilimas iki sekančios terasos jau uždaru ledynu, matosi dideli plyšiai su neaiškaus tvirtumo sniego tiltais.

Kopimo į Vak. Galdor perėją trajektorija. Iš šiaurinės pusės.

Nors statumas panašus į ankščiau buvusio pakilimo, bet čia jau pakabinam dvi virves viršun link terasos. Bet čia tiesaus kelio per plyšius per terasą nėra. Po kojomis storas sluoksnis firno, ledsriegiai nesilaiko. Su pakaitine sauga traversuojam iki dešinio ledyno krašto. „Išsimušam“ iki ledyno be plyšių. Tačiau čia didelis akmenų pavojus, todėl skubėdami bėgam uždaru ledynu iki jo vidurio, kur akmenų pavojus minimalus. Iš viršaus saugo pagal ataskaitas virš galvų esantis didžiulis skersinis per visą ledyną einantis plyšys. Nuo kairio šlaito byrantys akmenys mūsų taip pat nepasiekia. Aš su savo ryšiu lipu apsidairyti paskutinio ir didžiausio plyšio. Jis tikrai išpūdingas. Tik palei kairį kraštą ties uoliniu šlaitu matosi sniego tiltas, bet dabar saulutei šildant juo pastoviai rieda akmenys. Nusprendėme vos vos pasileidus žemyn, nuo akmenų saugioje vietoje kurti stovyklą, o rytoj iš labai ankstauro ryto, kol saulė nespėjo išsildyti uolų, kirsti plyšį per šį sniego tiltą. Mums ruošiantis nakvynei nuo uolinio šlaito ledynu nuolat riedėjo akmenys. Laimei jie mūsų nepsiekdavo. Iš viršaus, kaip minėta, nuo akmenų mus saugojo plyšys.

2006 rugpjūčio 15 d. (led. Šiaur. Galdor - per. Vak. Galdor (2B, 3750 m.) - led. Piet. Galdor)

Pusryčiai: 04.00 – 06.10 val.
Nakvyne: 15.20 val.

Vėl keliamės labai aksti. Sparčiai keliamės ir rišamės įrangą. Dviese ryšyje išeiname žvalgyti plyšio ir kabinti turėklus. Iki pat sniego tilto einame pakaitine sauga, per tiltą kabiname turėklą. Viršuje gilus firnas – turėklą kabinam per du sublokuotus ledkirčius. Visi sėkmingai pereina plyšį. Viršuj uždaras lygus nestatus ledynas, plyšių nesimato. Skubame viršun ir šiek tiek į dešinę, link nuo akmenų saugesnės srities. Nuo čia link perėjos kelias paprastas – kelią pastoja tik lengvai apeinami plyšiai. Ant perėjos būname 08.40 val. Nuo perėjus atsiveria puikus vaizdas. Po pilko, uolinio ir

gana niūraus Chazny-don slėnio išvydome žalią Chareso slėnį su įspūdinga Labodos viršūne. Atsisakius dalies maršruto tik iš tolo su kartėliu tenka stebėti baltuojantį Karaūgomo ledyną. Nuo perėjos pradėjome leistis 10.10 val.. Pradžioje leidomės stačia stambia morena kairiau perėjos balno. Morena vėliau smulkėjo, o vėliau visai dingo. Leidomės uoliniu kuluaru, kuriuo kažkada tekėjo upelis. Kuo žemiau, tuo kuluaras tapo slidesnis ir pavojingesnis. Už dešinio kuluaro krašto (keteros) atrodė turėtų būti patogesnis nusileidimas. Susiradę patogiausią vietą traversavom į dešinę. Vietomis praėjimas pavojingas dėl ištisos ir lygio uolienos. Už mūsų kuluaro į dešinę radom labai patogų nusileidimui kitą kuluarą, žymiai platesnį, nuožulnesnį ir pilną prikritusių vidutinės morenos. Nuo čia nusleidimas paprastas. 14 val. morena nusleidome iki žole apaugusios pirmos terasos. Už nugarų dundėjo griaustinis, šiandien buvom anksti kėlę, tad nusprendėm greitai kurti stovyklą.

2006 rugpjūčio 16 d. (Chares upė („Zabroskės“ paėmimas))

Pusryčiai: 06.00 - 08.30 val.
Nakvynė: 10.50 val.

Šiandien „zabroskės“ diena. Planuose - visos grupės nusileidimas iki Chareso upės ir dviejų žmonių – mano ir Mariaus – subėgiojimas paimti „zabroskės“ iki alplagerio „Digorija“.

Nuo stovyklos leidomės kairu upelio krantu, vėliau užtikome takelį vedantį žole apaugusiu gūbriu tarp nuo

Vak. ir Ryt. Galdoro perėjų atitekančių upių. Čia nusleidimas paprastas. Neskubėdami per 2.30 val nusileidome iki Chareso upės. Radome „kišenę“, šiek tiek atskirtą nuo pačios upės. Čia įkūrėm stovyklavietę. Nenorėjome, kad mus užtikytų palei upę patriuliuojantys pasienio zoną kontroliuojantys kareivėliai. Šis žygio etapas buvo pats pavojingiausias, nes kiekvienu momentu mus galėjo užtikti. To pasekmės nenumatomos.

Su Mariūm visą inventorių palikom stovykloje, pasiėmėm tik šiek tiek maisto ir išbėgom paimti „zabroskės“. Iki alplagerio pagal žemėlapi - žemyn apie 8 km.. Sparčiai leidomės žemyn kairiu Chareso krantu. Visai netrukus už fermos takelis virsta, matyt, pasieniečių važinėjamu keliuku. Kelias nuo virš upės esančio šlaito leidžiasi į upės išgraužtą tarpekį. Čia sutinkam rusę moterį su mergaite išėjusia pusdieniui pasivaikščioti slėniu į viršų. Ji mus įspėjo, kad tik nusileidus rasim pasienio postą. Sutrikom. Ruslanas buvo minėjęs, kad šio posto čia nėra. Per postą eiti negalim – jeigu dabar mus atgal einančius ir praleis, tai atgal jokio būdu pro čia grįžti negalėsime. Liko vienas kelias – apeiti postą iš kairės viršumi. Iš čia matėsi pievos šlaitu link pievos terasos einąs takelis. Pasukome juo. Gyvulių išmintas takelis viršun pakilo apie 200 m.. Kiek paėję terasa išilgai Chareso upės, takeliu dešiniam Churakomidono krantu ėmėm leistis žemyn. Takelį pametėm. Leistis teko pradžioj stačiu žolės šlaitu, vėliau mažomis pušaitėmis apaugusia uoline siena. Apačioje buvome 15 val.. Susikrovę maistą viršun pajudėjome 16 val.. Susiradome šiek tiek aukščiau Raselmašo kaimelio viršun einantį takelį dešiniu Churakomidono krantu (tas pats takelis, kurį eidami apačion pametėm iš akių). Iki ant upės esančio krioklio jį naudoja vietiniai eidami nusimaudyti. Aukščiau krioklio takelis sunkiai įžiūrimas. Vietomis jį primena tik vos matomos vieno žmogaus samanosė išpaustos pėdos arba nežymiai pagriautas žemių šlaitas. Šlaitas apaugęs mažmis pušelėmis. Pakilimas labai status, vietomis siekiantis 45 laipsnius. Apie 21 val. išeiname iš pušelių zonos. Toliau lipame pieva. Dar iki sutemstam norime pasiekti pirmą pievos terasą. Sunku eiti, nes jaučiame troškulį. Nerandame jokio upelio. Ėjimo tempas drastiškai sumažėja. Sutekstam. Su bendražygiu vienas kitą pametame iš akių. Tamsoje sunku orientuotis. Vienam kitą surasti nepadedama nei šauksmai, nei žibintai. Randu vos įžiūrimą upelį. Toliau eiti beprasmiška – be takelio pieva eiti labai sunku, reljefo neįmanoma įžiūrėti. Dangus žvaigždėtas. Įsisupu į visus rūbus, kuriuos radau kuprinėje ir ~23 val. užmiegu. Vos švintant pabundu, greit susiorientuoju, randu takelį ir eidamas tuo pačiu takeliu, kuriuo vakar buvom

atėję iki čia, 8.40 val. ryte pasiekiu stovyklą. Mano bendražygis jau buvo stovykloje. Jis grįžo po mano paieškų 5 val. ryte.

2006 rugpjūčio 17 d. (prisitraukimas prie Soldat perėjos, Chares upė - Ors-don upė)

Grįžtu iš zabroskės 08.40 val.

Išeinam:	12.20 val.
Pietūs:	14.50 – 16.15 val.
Nakvynė:	19.30 val.

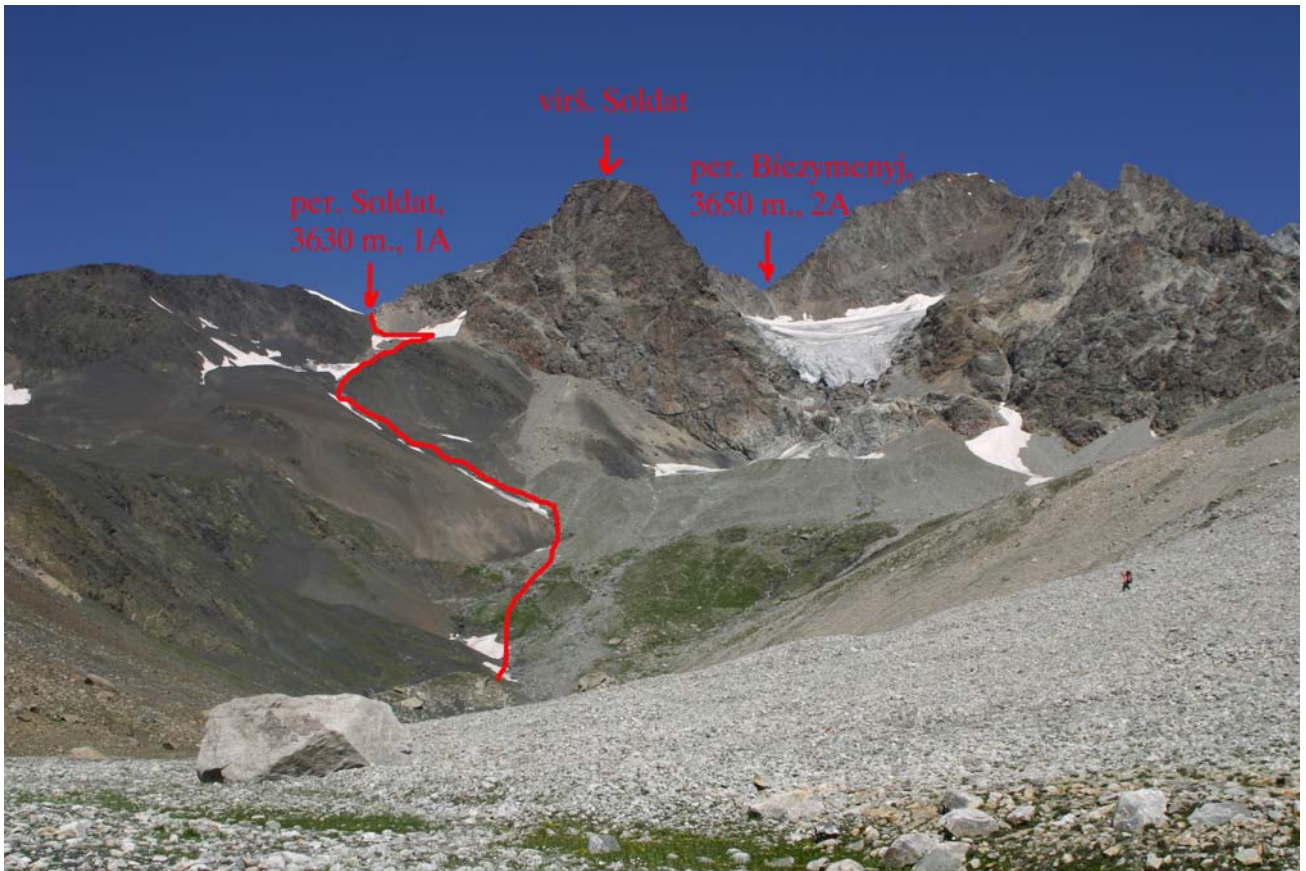
Po mūsų naktinio pasivaikščiojimo niekur neskubam, papusryčiaujam ir traukiam viršun kairiu Chareso krantu. Po pusvalandžio kelio pasiekiam pažliugusią pievą. Viso slėnio pieva užlieta Chareso vandens. Greitai pasiekiam Ors-doną, kuris įteka į Charesą. Ors-dono kairiu krantu kylam viršun link Soldat perėjos. Takelis dingsta pakilus virš pievos. Ėjimas nelengvas – stambūs akmenys vietomis apžėlę aukšta žole. 18.30 pasiekiam krioklį ant Ors-don'o upės. Krioklio įveikimas paprasčiausias būtų dešiniu upės krantu per smulkią moreną. Bet čia kirsti upės neįmanoma. Kitas kelias yra gerokai kairiau Ors-dono stambia morena. Bet čia, akivaizdu, kad užlipus teks numesti nemažai aukščio. Šiek tiek paeinam viršun dešiniau nuo krioklio, nelengvai susirandame vietą palapinėms ir kuriam stovyklą.

2006 rugpjūčio 18 d. (Ors-don upė - led. Dopach - per. Soldat (1A - 1B , 3630 m.))

Pusryčiai:	06.00 – 08.10 val.
Pietūs:	12.10 – 13.15 val.. Ties žolės riba į Soldat perėją.
Nakvynė:	19.20 val..

Ant perėjos 15.05 val.

Pakilimas virš krioklio gerokai dešiniau gana paprastas – stambi morena. Pakilus, dešiniu ledyno Dopach kraštu traversavome į kairę pagal ėjimo kryptį norėdami pasiekti Ors-dono kairį krantą. Iki jo teko nusileisti apie 50 m.. Palei Ors-doną ėjimas paprastas. Greitai pasiekiam statesnį pakilimą link Soldat perėjos ir pietaujame. Iš čia matosi ataskaitose dažnai minimas sniego liežuvis einantis link perėjos. Perėjos sudėtingumas įvairiuose šaltiniuose nurodomas skirtingas – vienur ji apibrėžiama kaip 1B, kitur 1A. Tiek kylant, tiek leidžiantis jokių didesnių sunkumų nepatyrėm.

Pakilimas į Soldat perėją

Manau ją galima vertinti kaip 1A. Iki perėjos pakilimas nusėtas labai smulkia bėgančia morena. Tad kilti patogiau sniego liežuviu. Dedamės kates ir kylam. Su jomis pakylam iki paskutinio perėjos pakilimo, kur sniego-ledo nebėra. Nuo čia iki perėjos balno pakylam stambia morena. Ant perėjos būnam 15.05 val.. Randame 2005 m. Vladikavkazo miesto turistų klubo grupės paliktą raštelį. Iš čia atsiveria išspūdinga panorama. Tolumoje kyšo Kazbeko viršūnė. Iš abiejų pusių didžiųjų upių – Chareso ir Čereko slėniai su savo baltomis viršūnėmis – Laboda, Geze-Tau, Bielaja Nieznakomka, Fytnargin. Tolumoje baltos Kabardino-Balkarijos, Bezengi rajono viršūnės. Nuo perėjos pasivaikštome į pietus link nežymios bevardės viršūnėlės, kur susikerta keturios keteros. Pakeliui randame puikių vietų statyti palapinei, bet dėl vandens trūkumo ir stipraus vėjo nusprendžiame vėliau nakvynei leisti žemyn nuo perėjos. Nusileidimas nuo perėjos smulkia byrančia morena. Apačioje morena pereina į sniegu padengtą ledyną. Užsidedam kates ir jomis pasiekiam lėkštesnę šlaitą. Toliau morena dešiniajame ledyno krašte pasiekiam vietomis žolyte apaugusią kišenę puikiai tinkančią stovyklai. Nusileidimas truko 1.30 valandos.

2006 rugpjūčio 19 d. (Led. Piet. Sugan)

Pusryčiai: 07.00 – 10.40 val.
 Pietūs: 13.00 – 14.00val.
 Nakvynė: 17.40 val.

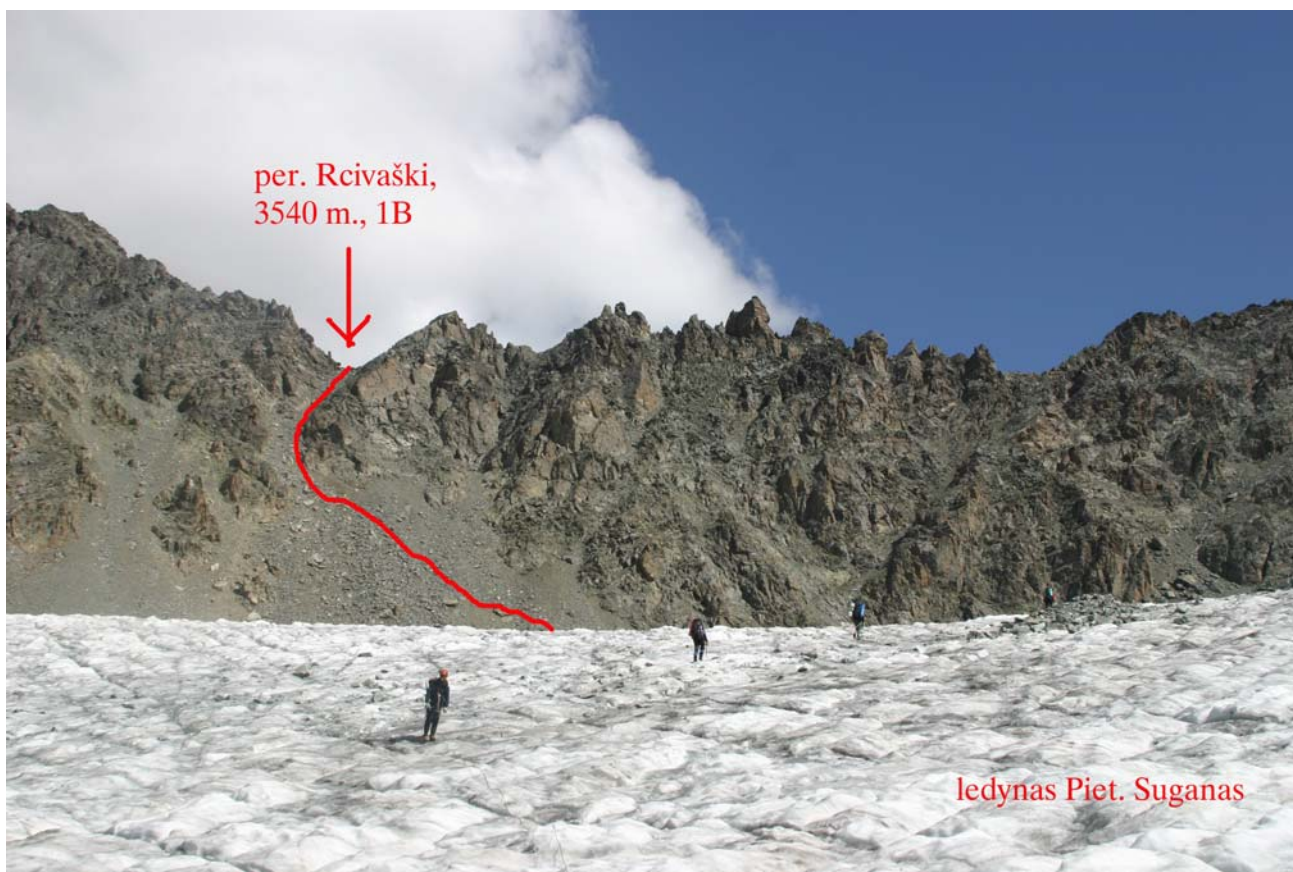
Nuo nakvynės vietos žemyn leidomės morena – pieva palei dešinį gūbrį. Leidomės iki kol atsidūrėme vienodame aukštyje su iš Piet. Sugano ledyno krintančios upės krioklių apačia. Tada tiesiai traversavome link Piet. Sugano ledyno. Pakilimas lygiu uoliniu šlaitu iki ledyno komplikotas. „Patogesniais“ uoliniais kuliarais teka upeliai. Pirmiausia pasiekėme tolimiausią

dešinią ledyno morenos kraštą, galvodami, kad šiuo kraštu bus galima pakilti aukštyne, bet vėliau įsitikinom, kad ten kelio viršun nėra. Teko sugrįžti iki kairiausio Piet. Sugano ledyno upelio, išgraužusio didelį kuluarą ir kairiu upelio krantu vėl morena kilti viršun. Pačiame kuluaro viršuje pakabinome virvę. Tik užlipę viršun pastebėjome, kad buvo galimas kelias ir be virvės – 10 m. žemiau perėjus į kitą upelio krantą nežymiu kuluaru, kurio mes nepastebėjom kildami, uolomis galima pakilti iki normalios morenos. Užlipus ima lynoti, bet vėliau nurimsta. Prieš mus terasa, ledyno nugramdyta, kylanti link pačio ledyno ištisa uoliena. Tik nuo čia pamatome nuo ištisinės uolos atitrūkusį tikrąjį Piet. Sugano ledyno liežuvį. Iš apačios matėsi tik mažytis kamputis. Liežuvis status, vietomis 10 m. aukščio, vertikaliai suskeldėjęs. Terasomis dar pusvalandį kylame viršun, randam patogesnę aikštelę ir kuriame stovyklą. Nuo čia perėjus dar nematyti.

2006 rugpjūčio 20 d. (Led. Piet Sugan - per. Rcivaški (1B, 3630 m.) - led. Ryt. Rcivaški)

Pusryčiai: 06.30 – 08.30 val.
Pietūs: 14 val.
Nakvynė: 15 val.

Iš ryto pirmiausia prisitraukiame iki kairio morenos krašto, kuris veda link Piet. Sugano ledyno liežuvio. Kylame stambia morena. Pasiekus pirmą ledyno terasą rišamės ryšiais ir traversuojam per visą ledyną iš kairės pusės į dešinę. Ledynas atviras, matosi plyšiai, tačiau visi praeinami. Per pusvalandį pasiekiam kitą ledyno kraštą, kur jau galime kilti link Rcivaški perėjus. Pakilimas padengtas smulkia byrančia morena. Viršun kylame iš dešinės pusės traversuodami šlaitą ant ribos tarp byrančios morenos ir kietos uolos.

Pakilimas į Rcivaški perėją iš pietinės pusės

Pasiekus perėjos kuluarą prasideda stambi morena ir per 20 min. paprastai pasiekiam balną. 13.00 val. ant perėjos. Randame turistų klubo „Strieliec“ grupės, vadovaujamos Jakovlevo G. A. raštelį paliktą 2006.08.12. Nusileidimas nuo perėjos paprastas. Pirmiausi 50 m. - stambi morena iki Vak. Rcivaški ledyno. Ledynas pradžioj uždaras, vėliau atviras. Didelių plyšių nematyti. Rišamės ryšiais ir pasileidžiam žemyn. Vietomis ledynas status – apie 30 laipsnių. Po valandos leidimosi padengtoje morena ledyno terasoje randame palapinėms suformuotas aikšteles. Iš slėnio ateinantys debesys karts nuo karto mus paskandina migloj. Matomumas labai ribotas. Todėl 15 val. kuriame stovyklavietę. Vakare ima lyti.

2006 rugpjūčio 21 d. (led. Ryt. Rcivaški - upė Rcivaški)

Pusryčiai: 06.30 – 09.30 val.
Pietūs: 13 val.
Nakvynė: 17 val.

Iš ryto dar 1 val. leidžiamės ryšiais atviru Vak. Rcivaški ledynu, vėliau nulipę nuo ledyno randame gyvulių takelį, kuris veda dešiniu upės Rcivaški krantu. Leistis neskubame. Leidimasis paprastas. Apie 15 val. ima lynoti. Jau ruošėmės statyti stovyklą, kai prie mūsų prijojo pora vietinių piemenų. Jie pakvietė mus į žemiau esantį košą vakarienės ir nakvynės. Kiek padvejoję pasileidome ten. Per pora valandų jį pasiekėme. Košas sunkiai pastebimas – iš akmenų sukrauta piemenų užuovėja nuo vėjo ir lietaus. Viduje atvira liepsna, kūrenasi laužas. Vietinių gyventojų buvome labai maloniai sutikti, pavaišino vakariene. Vakaras prabėgo maloniai besišnekučiuojant. Miegot nuėjom tik vidurnaktį.

2006 rugpjūčio 22 d. (upė Rcivaški - gyv. Aukštutinė Balkarija)

Pusryčiai: 07 – 10.30 val.

14 val. pasiekėme Aukš. Balkariją. Sėdome į maršrutinį autobusą važiuojantį į Nalčiką. Išlipome prie „Tioplyie Kliūči“. Tai šiltieji mineraliniai natūralūs šaltiniai pasižymintys gydomosiomis savybėmis. Tvenkiniai iškasti po atviru dangumi. Įėjimas mokamas. Po maudynių vakare įsikūrėme prie netoliese tekančios upės.

Išvados

Be pasienio leidimų eiti į Digoriją nerekomenduotina. Leidimus į pasienio zoną patartina pradėti tvarkytis likus ne mažiau 2 mėnesiams iki atvykimo ir juo turėti dar prieš išvažiuojant iš Lietuvos. Nereiktų gaišti brangaus laiko Vladikavkaze ir išvengti keblios situacijos kai leidimus išduoti atsisakoma. Vistik, jeigu taip nutiktų, verta turėti atsarginį variantą žygiui. Juo gali būti Bezingi rajonas – iki jo visai netolimas kelias. Planuojant maršrutą geriausia apsiriboti viena sritimi – arba tik Šiaurės Osetija arba tik Kabardino-Balkarija. Numatomas sienos kirtimas gali sukelti keblumų gaunant pasienio leidimus.

Dabar tai rajonas ištis yra retai lankomas – per poros savaičių žygį matėme iš tolo tik vieną grupę. Transportą iki kalnų, Chareso slėnio lengvai ir daug pigiau galima susirasti vietoje. Galima net nuvažiuoti maršrutiniu autobusu.

* - *Visos kryptys esančios visame tekste nurodytos orografiškai, jei kitaip nepasakyta.*